

VÄÄRTUSTAGEM KUULMIST

Oleme jõudnud aasta viimasesse veerandisse. See periood on olnud alati töö- ja üritusterohke. Enam kui kümme aastat tagasi hakkasime vaegkuuljate ühingute juhtidega korraldama oktoobrikuus **kuulmisnädala** üritusi, nii kohalikke kui ka üleriigilisi. Olulisemad probleemid, milledele siis tähelepanu pöörasime olid: **müra, kuulmishoid, kuulmisabi kättesaadavus, kuuldavus** jm. Nüüd võiksime küsida: kas vaegkuuljate igapäevaelu toimetulek on läinud paremaks? Muutusi paremuse poole kindlasti on, kuid mitte veel vajalikul tasemel. Teatris, konverentsi- ja koosolekuruumides on kuuldeaparaadi kasutajatel kuulamine ja ettekannetest arusaamine raskendatud. Induktiiv- võimendi (silmusvõimendi) komplekt on olemas ainult üheksal vaegkuuljate ühingul, ülejäänutel ühingutel see veel puudub. Müra ümbritseb meid endiselt. Tallinnas on küll kaardistatud mürarikkad paigad, kuid selle normi viimine seisab alles ees! Aasta-aastalt suureneb kuulmisabivahendite taotlejate arv, neist ca 50 % on tööelised inimesed. Inimeste eluea pikenemisega, suureneb märgatavalt kuulmisvaegusega eakate inimeste arv. Murettekitav on fakt, et kuulmislanguse tekkeage "nooreneb". USA-s on kolmandikul üle kahekümneaastastel noortel so ca 55 miljonil inimesel kuulmine halvenenud (ei kuule enam teatud helisagedusi). Ajalehes Eesti Ekspress (04.09.2008) kommenteerivad kõrvarstid dr Reet Tikk, dr Maie Vahisalu ja dr Oliver Vaide artiklit „Kurdistavad ja tapvad kõrvaklapid“. Kõrvaspetsialistid näevad kõige suuremat probleemi selles, et noored kuulavad muusikat tavanormidest palju kõvemini. Sageli kasutatakse kõrvaklappe (pleierid) taustmüra tingimustes näiteks tänaval, bussis, ja selleks, et müra foonil paremini kuulda, keeratakse ka muusika valjemaks ning ühel hetkel ületab see ohutu helitugevuse läve. Arutelust võib välja lugeda järelduse ja soovitusi: „ Kui tahate ka vanas eas linnulaulu kuulda, siis ärge muusikat kõrvaklappides (pleieris) põhja keerake!“ Kuulmiskahjustuste ennetustööle noorte hulgas tuleb pöörata suuremat tähelepanu.

Kuuldeaparaadi saamiseks on jällegi tekkimas pikad ooteajad. Seda põhjustab ühelt poolt kuuldeaparaatide kallinemine ning teisalt kuulmislangusega inimeste üha suurenev teadlikkus ja vajadus säilitada vaegkuulmise tekkimisega senine eluviis. Eriti puudutab see töökäivaid inimesi ja õppureid. Ka pensionäridel ei ole piisavalt võimalusi soetada kvaliteetseid kuuldeaparaate, kuna kehtib toetuse piirliimit (3500.- kr) Riiklik toetus abivahenditele: nägemis-, liikumis-, kuulmisabivahenditele, põetus- ja hooldusvahenditele, ortoosidele ning proteesidele on endiselt ebapiisav.

Eesti Vaegkuuljate Liit püüab suurendada koostööd kuulmiskeskuste spetsialistidega, kõrvarstidega, sotsiaaltöötajatega eelpooltoodud probleemide lahendamiseks. Käesoleva aasta **kuulmisnädalal 20 – 25 oktoobril**, Vaegkuuljate ühingutes läbiviidavate üritustega püütakse samuti kaasa aidata kuulmispuudega inimeste toimetuleku parandamisele. Selleks peavad vaegkuuljad ise nendest osa võtma ja ka julgelt oma probleemidest teada andma!

Linnulaulu ei ole enam kuulda, kuid vaikuses võib veel nautida kaunist, värviküllast sügisloodust!

Uno Taimla
EVL Juhatuses liige

EPI KOJA VABARIIKLIKE ÜHINGUTE JA LIITUDE ÜHISNÕUPIDAMINE

Eesti Vaegkuuljate Liidu algatusel ja organiseerimisel viidi läbi 19-20 septembril EPI Kojas vabariiklike seltside, ühingute ja liitude I kokkutulek. Läbiviimise kohaks sai valitud Jäneda mõisakompleks Järvamaal. Eesti Puuetega Inimeste Kojas 32-st mittetulundusühingust oli kohale tulnud 22 esindajat. Liitude esindajad on enamasti vabariigis selle puudeliigi sihtrühma ainsad esindajad.

EPI Kojas esinaine Helve Luik lausus tervitussõnad ja pidas seejärel ettekande teemal: „Liikmesorganisatsioonid – kui patsientide esindused”. EPI Fondi tegevjuht Genadi Vaher andis ülevaate EPI Fondi uuenenud nõukogust, põhikirja muudatustest. Väga kasulik oli liitude tutvustused ja info jagamine. Räägiti probleemidest, millised takistavad organisatsioonide arengut ja puuetega inimestele võrdsete võimalust tagamist meie ühiskonnas. Mitmete organisatsioonide juhid on juba eakad, teinud tööd vabatahtlikena, ilma töötasu saamata. Noortel ei ole motivatsiooni liidus, ühingu töötamiseks. Tehti ka omapoolseid ettepanekuid organisatsioonide arendamiseks: luua stabiilsem rahastamissüsteem, korraldada koolitusi ja seminare, pakkuda nõustamist ja teenuseid, infomaterjalide koostamist jm. Seminari moderaatoriks oli rahvusvaheliste kogemustega Silva Anspal.

Ajakohase ettekandega esines THINK juhatuse esimees Külliki Bode: „Puuetega inimeste katusorganisatsioonide juhtimine.” Tallinna Tehnikaülikooli haldusjuhtimise bakalaureuse töö raames tehtud uuringute alusel oli hea võrrelda, kuidas EPI Kojas esindusorganisatsioonid täidavad püstitatud ülesandeid liikmesorganisatsioonide ja üksikliikmete huvide eestseismisel.

Kahel kokkutulekupäeval oli organisatsioonide juhtidel võimalus võrrelda oma organisatsiooni tegevust teistega. Kokkutuleku teisest tegevusest ülejäänud vaba aega kasutati tervistavatele üritustele (lõõgastusprotseduurid, saunamaailm jm)

Liitude kokkusaamise vajadust, ühisenõupidamise ja koolituse läbiviimist, vähemalt üks kord aastas, soovisid kõik osavõtjad. Ürituse heast kordaminekust võis lugeda osavõtjatelt laekunud arvamusi-

ettepanekutest. Kõik eelpooltoodud ettevõtmine sai võimalikuks TÄNU EPI Fondi rahalisele toetusele! Järgmise Liitude kokkusaamise korraldamine 2009.aastal. usaldati Eesti Afaasia Liidule.

Uno Taimla

EESTI KUULMISREHABILITATSIOONI PROGRAMM 2008-2011

Koostöös kuulmispuudega inimestega tegelevate organisatsioonidega on valminud “Kuulmisrehabilitatsiooni programm aastateks 2008-2011”. Eelmised programmid olid koostatud 1998. ja 2005. aastal. Kuigi viimasel aastakümnel on hariduse-, tervishoiu- ja sotsiaalvaldkonnas toimunud positiivseid arenguid, on kuulmispuudega inimeste võrdväärseks kaasamiseks ühiskonnaellu veel paljudi ära teha. Rehabilitatsiooniteenuste osas teeb muret

asjaolu, et kõikide abivajajate vajadusi ei suuda riik

kompenseerida.

Kuuldeaparaatide kättesaamist, eriti pensioniealistel

inimestel tuleb mõnes maakonnas oodata ligemale aasta!

Abivahendite ja teenuste

kättesaadavus on maakonniti väga erinev. Kahjuks ei

osalenud nimetatud programmi väljatöötamisel esindajaid kõikidest Eestis tegutsevatest kuulmisrehabilitatsiooni keskustest. Seepärast on eelpool nimetatud programmis põhjalikumalt käsitletud kurtide hariduse-, tööhõive- ja viipekeele tõlketeenuse ning viipekeele õpetamisega seonduvat. Programmile on juurde lisatud ka Eesti viipekeele õpetamise tasemeprogrammid. Kuulmisrehabilitatsiooni programmis on toodud organisatsioonide

ja asutuste ettepanekud probleemide lahendamiseks ja on pakutud välja ka ametkonnad, kellega selleks koostööd tuleks teha. “Kuulmisrehabilitatsiooni programm aastateks 2008-2011” saab tutvuda ka Vaegkuuljate

Liidu kontoris, Toompuiestee 10, samuti kodulehel internetis www.vaegkuuljad.ee Ka vaegkuuljate ühingutes läbiviidavatel kuulmisabi teabepäevadel tutvustatakse eelpoolnimetatud programmi. Meie ühiseks eesmärgiks on luua kuulmispuudega inimestele võrdväärsemad võimalused ühiskonnas ja parandada nende elukvaliteeti.

Andrus Helenurm EVL Juhatuse esimees

VÄLJAVÕTE SOODUSTINGIMUSTEL ERALDATAVATE KUULMISABIVAHENDITE LOETELUST

Väljavõte Sotsiaalministri 31. juuli 2008 määruse nr 41 lisadest nr 1 ja 2

Lastele, puuetega inimestele ja vanuritele soodustingimustel eraldatavate tehniliste väikeabivahendite loetelu:

Jaotus liikide kaupa	Kasutus- aeg sõltuvalt amorti- satsiooni astmest	Müük, laenutus	Piirliimit aastas	Individua alne	Riigi osaluse %
KUULMISABIVAHENDID					
Telefonid ja telefonierimisabivahendid:					
213621 telefonivõimendid	5-10 a	M			50%
Abivahendid lähisuhtlemiseks:					
214215 häälevõimendid isiklikuks kasutuseks	5-10 a	M	1 tk		75%
214218 kommunikatsioonivõimendid	5-10 a	M	1 tk		75%
Kuulmisabivahendid:					
214503 kuuldeaparaadi individuaalne otsak		M	2 tk*	1	90%
Signaliseerimise ja osutamise abivahendid:					
214803 ukse signaalid ja neile osutajad	5-10 a	M			50%
214815 helile osutajad	5-10 a	M			50%
Häiresüsteemid:					
215109 hädaohu avastamise abivahendid	5-10 a	M			50%

* Lapsed kuni 7 aastani vastavalt vajadusele

Lastele, puuetega inimestele ja vanuritele soodustingimustel eraldatavate keeruliste tehniliste abivahendite loetelu:

Jaotus liikide kaupa	Kasutus- aeg sõltuvalt amorti- satsiooni astmest	Müük, laenutus	Piirliimit aastas	Riigi osaluse %
KUULMISABIVAHENDID				
Heli ülekandesüsteemid:				
213924 raadiosagedusega ülekandesüsteemid	5-10 a	M/L	1 tk	50% / 60%
213927 IR- süsteemid	5-10 a	L	1 tk	50%
Kuulmisabivahendid:				
214503 kõrvasisesed kuulmisabivahendid	3 – 8 a	M	1 tk	90%**
214506 kõrvatagused kuulmisabivahendid	3 – 8 a	M	2 tk	90%**
214512 kehale kinnitatavad kuulmisabivahendid	3 – 8 a	M	1 tk	75%
214518 sisekõrva implantaadi kõneprotsessor	7 a	M	1 tk	90 %

** Tööealistele isikutele, kellel on kuulmislangus alates 30 detsibellist – M 90%, kuid kompensatsioon ei ületa 4500 krooni; vanaduspensioniealistele isikutele – M 90%, kuid kompensatsioon ei ületa 3500 krooni.

SELGITUS

Sotsiaalministri 14. detsembri 2000.a määruse nr 79 „Tehniliste abivahendite taotlemise ja soodustingimustel eraldamise tingimused ja kord“ määruse kohta, mida muudeti Sotsiaalministri 31. juuli 2008.a määrusega nr 41

Soodustingimustel eraldatavate tehniliste abivahendite loetelust (määruse lisad nr1 ja nr 2 on käesoleva lehe pöördel välja toodud ainult kuulmisabivahendid. Abivahendite nimistu on viimastel aastatel täienenud, kuid kuulmisabivahendite osas on lisandunud ainult sisekõrva implantaadi kõneprotsessor. Vähendatud on ka kuulmisabivahendite laenutamise võimalust, sest need abivahendid on valdavalt kasutamiseks individuaalselt.

Lihtsustatud on ka kuulmislangusega inimeste kuulmisabivahendite taotlemise korda. Erinevalt senisest regulatsioonist ei ole enam vaja tuvastada puuet või töövõimetust nendel taotlejatel, kelle kuulmislangus moodustab vähemalt 30dB. Muudatusega peaks vähenema senikehtinud regulatsiooniga kaasnenud kuulmispuudega inimeste soov töövõimetuse ja puude määramiseks. Määrust on täiendatud lõikega, millega antakse kuulmislangusega inimestele õigus soetada kuulmisabivahendeid ja heli ülekandesüsteeme isikliku abivahendi kaardi alusel.

On muudetud abivahendite loetelu lisa 2 kommentaari ** Tööealistele isikutele, kellel on kuulmislangus alates 30 detsibellist – M 90%, kuid kompensatsioon ei ületa 4500 krooni.

Muudatuse ettepaneku, kehtestada - tööealistele kuulmisabivahendite 4500 kroonine kompensatsiooni ülempiir, esitas kooskõlastatuna Kuulmiskeskustega Eesti Vaegkuuljate Liit. Muudatusega suureneb kuuldeaparaatide kättesaadavus, kuna sama summa eest on võimalik eraldada rohkem abivahendeid.

Vanaduspensioniealistele isikutele – M 90%, kuid kompensatsioon ei ületa 3500 krooni, on jäänud samaks varem kehtestatud piirmäär.

Aasta aastalt kasvab vajadus riigieelarveliste eraldiste järele puuetega inimestele proteeside, ortooside ja muude abivahendite maksumuse hüvitamiseks. Sotsiaalministeerium oli küll 2009 aasta eelarvesse arvestanud abivahendite kulutuste tõusu 22,5 miljoni krooni ulatuses, kuid praeguse majanduskriisi tingimustes suudeti siiski valitsusele ja Riigikogule esitada 2009.aasta abivahendite doteerimiseks eelarve summas 85 milj. krooni, milline oli ka 2008. aastal. Riigieelarve lisavahendite taotlemisel oli arvestatud inkontinentsitoodete muutuste finantseerimiseks 12 000 000 krooni, kuulmisabivahendite kättesaadavuse parandamiseks 3 000 000 krooni ning muude abivahendite muudatuste rakendamiseks 7 500 000 krooni.

Määruse seletuskirjas on nimetatud, et kuulmisabivahendite regulatsiooni muudatus aitab riigieelarve vahendeid kokku hoida, kuna edaspidi ei nõuta taotlejalt enam täiendavalt töövõimetuse ega puude määramist. Proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite riigieelarvelise eraldise suurust nimetatud muudatus ei mõjuta. Nimetatud määruse eelnõu kooskõlastati Rahandusministeeriumiga ja Siseministeeriumiga (regionaalministriga) ning oma arvamuse avaldas ka Eesti Puuetega Inimeste Koda.

Uno Taimla

Sotsiaalministeeriumi tehniliste abivahendite ekspertkomisjoni liige

TERE TULEMAST AEGNALE!

Nõmme Vaegkuuljate Seltsi koolitus- ja tervisepäevad toimusid 27. - 28. augustil 2008.a. Aegna saarel. Sinna sõitsime laevaga "Juku". Peatusime Flora Ohvitseride Kasiino Puhkekeskuses. Koolitus- ja tervisepäevadel toimusid praktilised loengud. Lektoriteks olid tunnustatud, oma ala tundvad konsultandid.

Kuulmis- ja nägemisabivahendeid tutvustas Silmalaegas konsultant Janar Vaik. Erinevad abivahendid sihtgruppidele võimaldavad parema integreerimise ühiskonda. „Infoteatmik puudega inimesele 2008” tutvustas PIK tegevjuht Tauno Asuja. Teatmik on oluline ülevaade Eestis ja Tallinnas kehtivatest toetustest ja teenustest ning vajalik teave erinevatest puuetega inimeste organisatsioonidest. Tervisekäimist – kepikõndi tutvustas Nõmme Vaegkuuljate Seltsi esimees Rein Järve. Kepikõnd on maailmas üks kiiremini levivaid liikumisharrastuse vorme looduse rüpes. Aegna giid Margo Kütt tutvustas Aegna saare loodust ja põnevat ajalugu. Aegna saare tervise- ja matkarajad on tähistatud 24 kauni peatuskohaga.

Aegna saare päästerühma vanem Helene Urva tutvustas päästerühma tegutsemist erinevatel päästeoperatsioonidel: kutseliste päästjate ja politsei toetamine õnnetustel, metsapõleng, õlireostus, tulekahju, varing, kadunud inimeste otsingud jm.

Projekti toetas Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet.

Rein Järve

Nõmme Vaegkuuljate Seltsi juhatuse esimees

SUITSUANDURID KOHUSTUSLKKUKS

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 27.okt. 2004.a. määrusele nr 315 peab elamutes paiknevates eluruumides (korterites) vähemalt ühes ruumis olema autonoomne tulekahjusignalisatsiooni-andur. Alates 1. Juulist 2009 on nende kasutamine kohustuslik. Normkuulmisega inimestele on saadaval vajalikud suitsuandurid (helisignaali) maksumusega 125-250 EEK (hind oleneb tüübist ja firmast).

Kuulmispuudega inimestele (eriti neile, kes elavad eluruumides üksinda), on vajalikud lisaks tavalistele suitsuanduritele valgussignalisaatorid, vibraatorid jm Sellise komplekti maksumus võib olla 3500 – 5000 EEK.

Firma BALTIC AS pakub Bellman Visit 868 seeria komplekti suitsuanduriga BE – 1530 MTÜ Jumalalaegas

pakub komplekti, milline koosneb suitsuandurist ja tema juurde kuuluvast heli- ja valgussignalisaatorist ning vibropadjast. Nimetatud komplektiga võib ühendada ka lapsenutu, uksekella ja telefonikutsungi andurid. NB!

1. Enne, kui otsustate seadet tellida, tuleks eelnevalt nendega tutvuda.
2. On vaja teada, kui palju on üksi elavaid kurte-vaegkuuljaid, kes peaksid eelpooltoodud komplekti muretsema? See on vajalik riikliku toetusraha taotlemiseks (50 % soodustuse katmiseks) Ootame infot EVL Juhatusse, Tallinnas, Toompuiestee 10.

NÕUANNET

Infolehes Auris nr 3 (65) oli info Oticoni firma Delta kuuldeaparaadi kohta, mille kõrvaotsakusse on paigutatud valjuhääldi, et ei tekkiks vilistamist. On küsitud: kas seda aparaati saab proovida ja kui palju maksab? Kui on tekkinud soov seda aparaati omada, siis tuleb pöörduda kuulmisrehabilitatsioonikeskusesse (Lembitu tn 10 A) Soovi korral tellitakse aparaat firmast. Suurema kuulmislanguse korral soovitaksime küsida proovimiseks Epoq või Vigo kuuldeaparaati. Eelpoolnimetatud kuuldeaparaatide orienteeruv maksumus on ca 15 000 EEK.

Need, kes on saanud esmakordselt kuuldeaparaadi, peavad uue olukorraga ja helidega kohanema. Aparaadi kasutamist

õpetatakse selle saamisel, kuid eakale inimesele jääb sellest väheks. Ta vajab järelõpet ja tuge. Kuuldeaparaat kui hinnaline ja suhteliselt õrn elektrooniline seade, nõuab kasutajalt suurt hoolt ja tähelepanu. Kuuldeaparaati peab laskma regulaarselt kontrollida kuulmiskeskuse spetsialisti poolt. Praktilisi nõuandeid kasutamise ja hoolduse kohta võib küsida ka nendelt, kes on kuuldeaparaati kasutanud pikemat aega. Samuti võib pöörduda kohaliku vaegkuuljate ühingu poole, kus on ka koolitatud kuulmisnõustaja. Kasulikku informatsiooni kuuldeaparaatidest ja teistest kuulmisabivahenditest võib saada ka Vaegkuuljate Liidu poolt koostatud ja välja antud teatmikest nagu: "Kuulmisabi teatmik", "Kuulmisinfo" jt. Neid väljaandeid saab tellida Vaegkuuljate Liidu Keskusest Tallinnas, Toompuiestee 10 (tel 6616394), või küsida maakondlikest vaegkuuljate ühingutest. Lisainfot kuulmisabivahendite, kuulmisteenuste ja vaegkuuljate organisatsioonilise tegevuse kohta võib vaadata ja lugeda EVL kodulehelt www.vaegkuuljad.ee

NB! Kuulmisrehabilitatsioonikeskuses, Lembitu tn 10b, on veel saadaval vaegkuuljaile sobiv telefon ERIFONET 600. Telefonil on sisse ehitatud T-silmus, milline võimaldab kuulata kuuldeaparaadiga T-rezhiimis. Kuulatava kõne

tugevus on reguleeritav, ka on võimalik valida erinevaid, suhteliselt tugevaid kutsungihelinaid..

Telefoni saamiseks on vajalik omada isiklik abivahendi kaart. See võimaldab 50 % soodustuse. Kindlasti

tuleb telefoni sobivust koha peal kontrollida. Ostusoovi korral eelnevalt ette helistada, tel. 6 45 40 46.

TEATEID

22.oktoobril AS Tondi Elektroonika kuuldeaparaatide kaupluses (Tallinnas, Pärnu mnt 142) on võimalus tutvuda toodetavate kuuldeaparaatidega, saada spetsialistidelt konsultatsiooni, kuulmisalast nõustamist. Suurendatud valik kuuldeaparaadi tarvikuid. Info tel 6115 604; 6115 616.

12. novembril algusega kell 14 toimub Tallinnas, Toompuiestee 10 praktiline seminar „Kuulmislanguse kompenseerimisest?” Ettekanded spetsialistidelt, abivahendite näitus. Täpsem info tel 661 6394.

KUULMISABI JA KUULMISTEENUSTE SAAJAILE

- **Kuulmisrehabilitatsioonikeskus** Tallinn, Lembitu tn 10b, tel 6 454 046, **avatud E-R 9-15.**
- **AS Ida-Tallinna Keskhaigla kõrva-, nina- ja kurguhaiguste osakond** Tallinn, Ravi tn 18, tel. 6207916, 6207061.
- **SA TÜ Kliinikumi kõrvakliiniku kuulmise ja kõnestamise osakond** Tartu Puusepa 1a tel. 7319100.
- **AS Tondi Elektroonika kauplus** Tallinn, Pärnu mnt 142, tel 6115 616 **Avatud kella 9–13 E– R.**
- **Eesti Vaegkuuljate Liit** Tallinn, **Toompuiestee 10**, tel. **6 616 394**

Väljaandja: **Eesti Vaegkuuljate Liit** tel 6 616 394
Toompuiestee 10, 10137 Tallinn

E-post: vaegkuuljad@hot.ee,
Kodulehekül: <http://www.vaegkuuljad.ee>

Uno Taimla, Enn Kiiler